

Beijer, J. (2009) *Taalvaardig voor de klas. Twee onderzoeken naar de taalvaardigheid van leraren in het po en vo.* Lectoraat Lesgeven in de Multiculturele School, Universiteit van Utrecht in opdracht van het SBO (Sectorbestuur Onderwijs Arbeidsmarkt).

Bodde-Alderlieste, M., Sleeboom, P. & Van Toorenborg, H. (2001). *Werken in fasen.* Groningen: Wolters-Noordhoff.

Bodde-Alderlieste, M., Sleeboom, P. & Van Toorenborg, H. (2002). *Oriëntatie op Engels in het basisonderwijs.* Groningen: Wolters-Noordhoff.

Bohenn, E. & Janssen, F. (2011) *Studieboeken als succesfactor in taalbeleid. Een verkenning naar de mogelijkheden voor taalondersteuning in beroepsgericht lesmateriaal.* In opdracht van OCW.

De Bruijn, J. Kriek, F. & De Vaan, K. (2014). *De aanpak van huiselijk geweld op de BES-eilanden. Eindrapport.* Amsterdam: Regioplan Beleidsonderzoek.

Drewes, M. (2012). *Armoede in Caribisch Nederland, een verkenning. Waarin manifesteert de armoedeproblematiek zich in Caribisch Nederland en wat weten we over de achterliggende oorzaken?* Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Drenthe, T. et al. (2014). *Haalbaarheidsonderzoek instructietaal Sint-Eustatius.*

Eilandsverordening van 25 juni 2010, no. 2 houdende kwaliteitsvoorschriften ten behoeve van kinderopvang (Eilandsverordening Kinderopvang Bonaire) in: Afkondigingsblad Bonaire , nr. 17.

Elenbaas, A. et al. (2005). *Het Taalverhaal. Een analysedocument voor de implementatie van de geïntegreerde scholingsmodule van de Taallijn VVE in kindercentra.* KPC.

Emmelot, Y. & Van Schooten, E. (2006). *Effectieve maatregelen ter bestrijding van taalachterstanden in het primair onderwijs.* Amsterdam: SCO-Kohnstamm Instituut van de Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen.

Escamilla, K., Hopewell, S., Geisler, D., Ruiz, O. (2007). *Transitions to Biliteracy: Beyond Spanish and English.* American Educational Research Association.

Frijns, Litjens, Verheyden (2013). *Onderzoek Nederlands in het Beroepsgericht Onderwijs. Eindrapport* (uitgevoerd in opdracht van de Nederlandse Taalunie). ITTA/Centrumvoor Taal en Onderwijs, Amsterdam/Leuven.

Gersten, R., Baker, S.K., Shanahan, T., Linan-Thompson, S., Collins, P., & Scarcella, R. (2007). *Effective Literacy and English Language Instruction for English Learners in the Elementary Grades: A Practice Guide* (NCEE 2007-4011). Washington, DC: National Center for Education Evaluation and Regional Assistance, Institute of Education Sciences, U.S. Department of Education. Retrieved from <http://ies.ed.gov/ncee>.

Hajer, M. & Meestringa, T. (2009) *Handboek taalgericht vakonderwijs*. Bussum: Coutinho.

Hellings, E. & Leito A. (2014). *Op weg naar meer kwaliteit. Eindproducten technische bijstand kwaliteitsverbetering kinderopvang Bonaire 2013-2014*. IndigoBlueConsult, in opdracht van OLB, Directie Samenleving en Zorg.

Inrichtingsbesluit WVO-BES.

Inspectie van het Onderwijs (2013). *Rapport van bevindingen. Kwaliteitsonderzoek Voortgezet Onderwijs bij Scholengemeenschap Bonaire, afdeling Liseo Boneriano voor havo en vwo*. Ministerie van OCW.

Inspectie van het Onderwijs (2013). *Rapport van bevindingen. Kwaliteitsonderzoek bij Scholengemeenschap Bonaire, afdeling mbo*. Ministerie van OCW.

Inspectie van het Onderwijs (2014). *Onderwijsverbetering in Caribisch Nederland. Het onderwijs op Bonaire, Sint Eustatius en Saba, drie jaar na 10 oktober 2010*. Ministerie van OCW.

Karsen, M. et al. (2013) *Effecten van deelname aan en kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie op de ontwikkeling van kinderen*. Amsterdam: Kohnstamm Instituut.

Klein Tank, M. & Van der Linde-Meijerink, G. (2010). *Kijk op ontwikkeling in de voorschoolse voorzieningen*. Jonge kind publicatie, SLO, Enschede.

Kloosterboer, K. (2013). *Kind op Bonaire. Kinderrechten in Caribisch Nederland*. Unicef.

Kurvers, J. & Mooren, P. in: Kuiken, F. & Vermeer, A. (red.) (2005). *Nederlands als tweede taal in het basisonderwijs*. Utrecht/Zutphen: Thieme Meulenhoff.

Le Cocq, K. Kolinsky, R., Goetry, V., Morais, J., Jesus Alegria, J. & Mousty, P. (2009). Reading development in two alphabetical systems differing in orthographic consistency : a longitudinal study of French-speaking children enrolled in a Dutch immersion program. *Psychologica Belgica* 2009, 49-2&3.

MBO-raad (2012). *Kwalificatie-eisen Loopbaan en burgerschap*. Op: <http://www.kwalificatiesmbo.nl/files/bestanden/Bijlage%201%20amvb%20Kwalificatie-eisen%20loopbaan%20en%20burgerschap.pdf>.

MBO Hospitality (2012). *Toelichting Studiehandleiding KOK /Gastheer, KOK/GHV BOL, Zelfstandig werkend KOK/Gastheer*. Kralendijk, Bonaire.

MBO SGBonaire (2014). *MBO-gids 2014-2015 Algemene informatie voor studenten Beroepsonderwijs SGBonaire*.

MBO SGBonaire (2014). *Onderwijs- en examenregeling in de beroepsgerichte kwalificatiestructuur deel 1*, geldend voor de cohorten gestart in augustus 2014.

Meerdink, M.A. & Schonenburg, L. (2010). *Pedagogical quality of daycare centers on the Netherlands Antilles. Current quality and comparison with quality measures of 2007*. Universiteit van Utrecht.

Meestringa, T. & Van der Leeuw, B. (2009). *Het leren ontwerpen van taalgerichte lessen. Verslag van een Leoned/SLO-project in 2008*. SLO/Leoned.

Meij, H., Mutsaers, K. & Pennings, T. (2009). *Effectiviteit van voor- en vroegschoolse programma's in Nederland*. Nederlands Jeugdinstituut.

Meijer, D. (red.) (2006). *Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen: Leren, Onderwijzen, Beoordelen*. Nederlandse Taalunie.

Meijerink, H. e.a. (2009). *Referentiekader taal en rekenen. De referentieniveaus*. Enschede.

Mutsaers, K. et al. (2013). *Wat werkt bij het voorkomen en terugdringen van onderwijsachterstanden?* Nederlands Jeugdinstituut.

Muylaert, G. (2011-2012). *(Leren) lezen in twee talen. Een onderzoek naar de Nederlandse en Franse leesvaardigheid in het Stimulerend Meertalig Onderwijs in Brussel (STIMOB)*. Proeve ingediend voor het behalen van de graad van Master in de Taal- en Letterkunde: Nederlands. Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte. Studiegebied Taal- en Letterkunde. Brussel: Vrije Universiteit.

OCW/RCN. *Folder 05.1 Wet educatie en beroepsonderwijs Bes* <https://www.rijksdienstcn.com/onderwijs>.

OCW/RCN. *Folder 04.1 Wet voortgezet onderwijs Bes* <https://www.rijksdienstcn.com/onderwijs>.

Paus, H., Rymenans, R. & Van Gorp, K. (2003) *Dertien doelen in een dozijn. Een referentiekader voor taalcompetenties van leraren in Nederland en Vlaanderen*. Nederlandse Taalunie

Pot, H. (2006). *Een lawine van woorden; taal leren door absolute beginners met Puk & Ko en Piramide* in Rotterdam. Lectoraat Dynamiek van de Stad.

Sardes/Expertisecentrum Nederlands. *Checklist leerkrachtvaardigheden DeTaallijn*.

Sardes/Expertisecentrum Nederlands. *Checklist leidstervaardigheden De Taallijn*.

School of Education (Associate KU Leuven). *Dertien doelen vertaald*. op <http://www.detaalcompetenteleerkracht.be>.

SGB (2010). *SGB excellentie in ontwikkeling. Verbeterplan Scholengemeenschap Bonaire (SGB)*. Bonaire (de herziene versie van 10 december 2010).

Slavin, R.E. & Cheung, A. (2005). 'A Synthesis of Research on Language of Reading Instruction for English Language Learners' in: *Review of Educational Research*, Vol. 75, No. 2 <http://www.istor.org/stable/3516050>, accessed: 17-06-2015 14:13 UTC .

SLO/Universiteit van Amsterdam (20). *Taalontwikkeling van het jonge kind: een uitwerking van de doelen voor aanvang groep 1*.

Snijders, E.M.A. & Van Zwol, P. (2013). *Het verband tussen taalvaardigheid en zelfregulatie bij zorgpeuters met een verschillende taalachtergrond*. Masterthesis Universiteit Utrecht, Pedagogische wetenschappen.

Spruit, S. (2011). *Laat ze niet (uit)vallen! De rol van gezin en opvoeding bij voortijdig schoolverlaten op Bonaire*. Masterthesis Maatschappelijke Opvoedingsvraagstukken. Universiteit Utrecht: Faculteit Sociale Wetenschappen.

Taalunie (2014). *Nederlands op z'n BEST. Advies over het 'Nederlands in Caribisch Nederland' naar aanleiding van de adviesvraag d.d. 11 maart 2014 van OCW aan de Taalunie ten aanzien van het onderwijs Nederlands in Caribisch Nederland*. Den Haag/Brussel.

Tavecchio, L. (2008). 'Succesfactoren op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie' in *Kind en Adolescent Review*, 15 (3).

Tavecchio, L. (2008). *Succesfactoren in programma's op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie*. Downloaded from UvA-DARE, op 17-6-2015, <http://hdl.handle.net/11245/2.67152>

Tavecchio, L. & Oostdam, R. (2013). 'Niet elk kind is ontvankelijk voor vroegtijdige stimuleringsprogramma's. De invloed van onderliggende factoren van schoolrijpheid in relatie tot de voor- en vroegschoolse educatie' in: *Pedagogiek* 33(2013) 1. Downloaded from UvA-DARE, University of Amsterdam <http://hdl.handle.net/11245/2.125509>.

UvA (2011). *Kijkwijzer Taal en VVE*. Amsterdam.

Veen, A. et al. (2007). *Voor- en Vroegschoolse Educatie in Rotterdam. De implementatie van Kaleidoscoop, Piramide, Basisgoed en Ko-totaal in de voorscholen*. SCO-Kohnstamm Instituut, Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen, Universiteit van Amsterdam (SCO-rapport nr. 779).

Vernooy, K. (2011). *Een goede woordenschat. De basis voor een goede schoolloopbaan*. Taalbeleid Onderwijsachterstanden (www.schoolaanzet.nl).

Van den Nulft, D. & Verhallen M. (2010). *Met woorden in de weer. Praktijkboek voor het basisonderwijs*. Bussum: Coutinho.

Van der Beek, A. (2008). *Taallijn en Beleid. Taalbeleid in het onderwijs aan jonge kinderen*. Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands.

Meestringa, T. (red) (2006). *Kijkwijzer voor taalgericht vakonderwijs*. Enschede. SLO / Platform Taalgericht Vakonderwijs, Enschede.

Van der Leeuw, B. & Langberg, M. (2013). *Referentiekader NVTiC*. SLO.

Van der Vegt, A. (2009). *Voorzieningen voor kinderen van 0-4 jaar: stand van zaken en actuele ontwikkelingen*. Rotterdam: Sardes.

Wet Educatie en Beroepsonderwijs BES (WEB-BES) op http://wetten.overheid.nl/zoeken_op/regeling_type_alle+alle_met_bes/titel_bevat_WEB-Bes

Wet Primair Onderwijs BES (WPO-BES) op http://wetten.overheid.nl/zoeken_op/regeling_type_alle+alle_met_bes/titel_bevat_Wet%2BPrimair%2BOnderwijs%2BBES

Wet Voortgezet Onderwijs BES (WVO-BES) op http://wetten.overheid.nl/zoeken_op/regeling_type_alle+alle_met_bes/titel_bevat_WVO-Bes/

<http://www.kwalificatiesmbo.nl/Begrippenlijst.html>

<http://www.leoned.nl/welkom.htm>